Gemeente Mook en Middelaar

Zaaknummer	**291311**
Onderwerp	**Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2026**
Datum raadsvergadering	**12 november 2026**
Raadscommissie	Algemene commissie
Datum raadscommissie	4 november 2026
Programma	Bestuur en organisatie
Portefeuillehouder	I.M. van Dijk

Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2026

Inleiding

De rechtspositie van raads- en commissieleden is deels landelijk en deels lokaal geregeld. De landelijke, centrale regeling is gebaseerd op de Gemeentewet, het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.

De gemeenten zijn – waar het de functies van burgemeester, wethouders, raads- en commissieleden betreft – verantwoordelijk voor de uitvoering van het rechtspositiebesluit. Het rijk past jaarlijks het Rechtspositiebesluit en de Regeling rechtspositie decentrale ambtsdragers aan. Met name om de bedragen te indexeren, maar ook andere, inhoudelijke wijzigingen komen regelmatig voor. Het overgrote deel hiervan bevat dwingend recht, maar er is ook ruimte voor lokale keuzes en accenten.

In de nieuwe Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2026 zijn de wijzigingen die voortvloeien uit de landelijke regelingen doorgevoerd en worden enkele lokale keuzes gemaakt en accenten gelegd.

Voorstel

1. de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2026 vast te stellen;
2. de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2019 in te trekken.

Beoogd effect

De Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar te actualiseren en in lijn te brengen met landelijke regelingen.

Argumenten

1.1 De huidige verordening is niet meer actueel

Sinds de vaststelling van de huidige verordening, in april 2019, zijn het Rechtspositiebesluit en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers op bepaalde onderdelen gewijzigd. Ook zijn meerdere circulaires verschenen over de rechtspositie van raads- en commissieleden. De nieuwe verordening doet recht aan deze wijzigingen.

1.2 De modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) vormt de basis van de verordening
In 2025 is de modelverordening van de VNG over de rechtspositie van raads- en commissieleden gewijzigd. De huidige verordening heeft dit model als uitgangspunt gebruikt.

1.3 Er zijn verplichte veranderingen in de verordening n.a.v. wijzigingen in het Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers
De onderstaande veranderingen in de verordening zijn een uitwerking van wijzigingen in het Rechtspositiebesluit die verplicht zijn voor alle gemeenten.

a. Vergoeding reis- en verblijfkosten landelijk geregeld
De vergoeding van reis- en verblijfkosten voor raads- en commissieleden is nu landelijk geregeld in artikel 3.1.7 van het Rechtspositiebesluit. Dit geldt voor reizen ten behoeve van de functie zowel binnen als buiten de gemeente. Hierdoor is het niet langer nodig deze voorziening lokaal te regelen en komt het artikel over dit onderwerp te vervallen.

b. Voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden landelijk geregeld en tot AOW-gerechtigde leeftijd
Op grond van artikel 3.1.9 van het Rechtspositiebesluit ontvangen raadsleden jaarlijks een bedrag ter hoogte van één maandvergoeding waarmee zij voorzieningen kunnen treffen voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Dit betreft dus géén dertiende maand of eindejaarsuitkering, maar een specifieke voorziening: het bedrag dient als compensatie voor het feit dat volksvertegenwoordigers vaak een deel van de werkweek voor de volksvertegenwoordiging bezig zijn en daardoor in hun hoofdfunctie minder pensioen kunnen opbouwen. De keuze voor deze voorziening was aan de gemeenteraad en werd ook opgenomen in de oude verordening uit 2019. Om politieke discussies te voorkomen is deze voorziening nu ook landelijk geregeld in het Rechtspositiebesluit, waarbij moet worden aangetekend dat degenen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt hierop geen aanspreek meer kunnen maken. Deze norm is goed verdedigbaar gelet op het doel van de voorziening. Door de landelijke regeling komt het artikel over dit onderwerp in de verordening te vervallen.

c. Voorwaarden vergoeding kosten niet-partijpolitiek georiënteerde scholing verduidelijkt (art. 3)
Op grond van artikel 3.3.3 komen de kosten voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing voor alle politieke ambtsdragers voor rekening van de gemeente. Omdat er vanuit de praktijk behoefte bleek aan verduidelijking is dit artikel op twee punten aangevuld. Ten eerste moeten de prijs en de kwaliteit van de scholing in verhouding tot elkaar staan. Ten tweede mogen de kosten niet al op een andere manier worden vergoed.

Daarnaast ligt het besluit over een aanvraag voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing nu bij het college en niet, zoals in de vorige verordening, bij de griffier. De uitvoering van het rechtspositiebesluit is namelijk geen taak van de griffier of aan de raad, maar van het dagelijks bestuur. Daarmee zijn dus ook de uitbetaling van vergoedingen aan een ambtsdrager, zoals die voor scholing, de verantwoordelijkheid van het college van B&W. Het college is overigens niet bevoegd om uitzonderingen of beperkingen op te leggen aan individuele verzoeken op de centraal gestelde kaders. Als de aanvraag voor scholing binnen de kaders valt, wordt ze uitgevoerd.

d. Overname van ICT-middelen onder voorwaarden mogelijk (art. 4 lid 3)
In het Rechtspositiebesluit is geregeld dat het college ten laste van de gemeente aan een raads- of commissielid voor de duur van de uitoefening van zijn functie informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking stelt. In Mook en Middelaar wordt daaraan gevolg

gegeven door aan alle raads- en commissieleden voor de duur van een raadsperiode een laptop of iPad in bruikleen te geven. Dit is noodzakelijk om de politieke functie te vervullen en te voldoen aan de wens om papierloos te vergaderen.

Het fiscale noodzakelijkheidscriterium vereist dat het ICT-middel bij aftreden of ontslag weer door het raads- of commissielid wordt ingeleverd bij de gemeente. Omdat gemeenten uitgeleende ICT-middelen niet allemaal hergebruiken en er onder raads- of commissieleden een wens kan bestaan om deze over te nemen, kunnen deze onder voorwaarden worden overgenomen. Dit overnemen is dus geen recht van de ambtsdrager, maar het gevolg van een keuze van de gemeente. Wanneer overname wordt toegestaan, wordt het ICT-middel eerst geschoond. Verder dient het raads- of commissielid dat het ICT-middel wil overnemen een vergoeding te betalen die gelijk is aan de resterende waarde in het economisch verkeer.

<u>d. Geen bewijsstukken nodig voor declaratie van een forfaitair bedrag (art. 9 lid 2)</u>
Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen wanneer de vergoedingen en onkosten betaald moeten worden aan raads- en commissieleden. Raads- en commissieleden declareren in beginsel hun kosten bij de griffier. In de nieuwe verordening is een verduidelijking opgenomen dat het vereiste om bewijsstukken te overleggen niet geldt wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.

1.4 Op enkele onderdelen is lokale afweging mogelijk (facultatief)
Zoals vermeld zijn de meeste artikelen in het Rechtspositiebesluit en de verordening verplicht. Enkele onderdelen zijn echter optioneel; de raad kan daar zijn eigen keuze maken. Voor de volledigheid worden ook de facultatieve onderdelen genoemd die al bij de vaststelling van de huidige verordening, in 2019, tot de mogelijkheden behoorden. De raad zou immers nu tot een andere afweging kunnen komen.

<u>a. Geen verlaging vergoeding op basis van aantal bijgewoonde vergaderingen</u>
De raad kan bij verordening bepalen dat maximaal 20% van de totale vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden wordt uitgekeerd op basis van het aantal bijgewoonde vergaderingen. Deze bepaling kan worden opgenomen met het oog op zogenaamde spookraadsleden (raadsleden die niet of nauwelijks aanwezig zijn bij vergaderingen en bijeenkomsten). Bij vaststelling van de huidige verordening, in 2019, is ervoor gekozen deze bepaling niet in de verordening op te nemen.
Voorgesteld wordt om dit besluit ongewijzigd te laten.

<u>b. Geen toelage voor voorzitters van vaste commissies</u>
In het rechtspositiebesluit is in een nieuw artikel 3.1.4a de mogelijkheid geopend om, als de raad dat wenselijk acht, een gemaximeerde toelage voor de vaste voorzitter van een raadscommissie vast te stellen. Aan deze mogelijkheid bleek behoefte, omdat er gemeenten zijn waar raadscommissies ter voorbereiding van de besluitvorming in de raad gemiddeld veertig keer per jaar in een vast stramien vergaderen, vaak meerdere dagdelen per week. In dergelijke situaties besteedt de vaak vaste voorzitter van een dergelijke raadscommissie aantoonbaar meer uren aan het raadslidmaatschap en heeft die extra verantwoordelijkheden. De toepassing is beperkt tot voorzitters van raadscommissies op grond van artikel 82 van de Gemeentewet. In Mook en Middelaar zijn dat de Algemene commissie, de Commissie Begroting en Rekening en de Raadsinformatieavond.

In Mook en Middelaar wordt gewerkt met een roulerend voorzitterschap en vergaderen de vaste commissies niet in een dusdanig hoge frequentie dat er sprake is van significant meer werk en extra verantwoordelijkheden voor de betreffende raadsleden. Voorgesteld wordt daarom om deze bepaling niet in de verordening op te nemen.

c. Geen verhoging vergoeding commissieleden vanwege deskundigheid of zwaarte taak
De raad kan bij verordening regelen dat een commissielid, dat op grond van diens bijzondere beroepsmatige deskundigheid is aangetrokken, een hogere vergoeding (presentiegeld) ontvangt. Dit kan ook worden geregeld in geval de vergoeding van een commissielid niet in verhouding staat tot de zwaarte van diens taak of de omvang van diens werkzaamheden. Bij vaststelling van de huidige verordening, in 2019, is ervoor gekozen deze bepaling niet in de verordening op te nemen. Voorgesteld wordt om dit besluit ongewijzigd te laten.

1.5 Er zijn enige specifieke voorzieningen
Het Rechtspositiebesluit biedt ruimte voor lokale keuzes en accenten. De volgende voorzieningen worden voorgesteld in dat kader.

a. Verruiming budget voor niet-partijpolitieke scholing
De maximale vergoeding van niet-partijpolitieke scholing was in de oude verordening 250 euro per jaar per raads- of commissielid. Voorgesteld wordt om deze maximumvergoeding te verhogen naar 300 euro per jaar per raads- of commissielid.

b. Hoogte toelage raadslid onderzoekscommissie en bijzondere commissie
Raadsleden die lid zijn van een onderzoekscommissie of een bijzondere commissie hebben volgens het Rechtspositiebesluit recht op een toelage. Onderzoekscommissies worden op voorstel van de raad of een van zijn leden ingesteld om een onderzoek in te stellen naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur (artikel 155a Gemeentewet). Bijzondere commissies zijn commissies als bedoeld in artikel 3.1.4 Rechtspositiebesluit met een zodanig belang, belasting en tijdsbeslag dat niet redelijkerwijs verwacht kan worden dat deze tot het reguliere werk van een raadslid behoren. De gemeente mag, binnen de kaders van het Rechtspositiebesluit, de hoogte van deze toelages bepalen.

Voor de toelage van een lid van de onderzoekscommissie wordt voorgesteld dat deze per jaar ten hoogste driemaal de maandelijkse vergoeding bedraagt van het bedrag genoemd in artikel 3.1.1, eerste lid van het Rechtspositiebesluit. Deze vergoeding geldt voor de duur van de activiteiten van de commissie, die door de burgemeester wordt vastgesteld. Voor de toelage van een lid van een bijzondere commissie wordt voorgesteld het bedrag genoemd in artikel 3.1.4, eerste lid, per maand voor de periode dat de commissie actief is.

1.6 Het college heeft geen wensen of bedenkingen meegegeven bij deze verordening
Omdat het college verantwoordelijk is voor de lokale uitvoering van het Rechtspositiebesluit en dus ook van deze verordening, zijn de verordening en het raadsvoorstel ook aangeboden aan het college voor eventuele wensen en bedenkingen. Het college heeft besloten geen wensen of bedenkingen mee te geven.

Kanttekeningen
Geen.

Participatie
N.v.t.

Financiën

De kosten voor de verhoging van de maximale vergoeding voor niet-partijpolitieke scholing kunnen worden opgevangen binnen het reguliere werkbudget van de raad.

Communicatie

Het besluit wordt regulier op de website bekendgemaakt, zie hiervoor www.mookenmiddelaar.nl/gemeenteraad onder Vergaderkalender, agenda's, stukken.

Bijlage(n)

1. Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2026
2. Was-wordt-tabel oude en nieuwe verordening

Mook, 12 november 2026

De griffier	De voorzitter
W. Huberts	I.M. van Dijk